

Радзімазнаўства. Мясціны, асобы: краязнаўчыя нарысы. - Мн.: Літаратура і Мастацтва, 2010.
Дружба народаў — дружба літаратур / Аляксандр Карлюкевіч, Ато Хамдам. - Душанбе: Адиб, 2010.
Зорны шлях белых гарлачыкаў: казкі. - Мн.: Мастацкая літаратура, 2010.
І марам волю дам: літаратурная карта Пухавіччыны. - Мн.: Беларуская Энцыклапедыя, 2011.
Як зайка Бяляк мядзведзя Таптыгіна выратаваў: казкі. - Мн.: Беларуская Энцыклапедыя, 2012.
Далёкія і блізкія суродзічы: з дзённіка краязнаўцы. - Мн.: Літаратура і Мастацтва, 2012.
Белка пішет сочинение: сказкі. - Мн.: Літаратура і Мастацтва, 2012.
Dələ inşar yəzır: nəğillər. - Bakı: Təhsil, 2013.
Прыгоды Шубуршуна: казка. - Мн.: Звязда, 2013.
Старонкі радзімазнаўства: мясціны. Асобы: краязнаўчыя нарысы. - Мн.: Звязда, 2013.
Як Шубуршун па Свіслачы падарожнічаў: казкі. - Мн.: Беларуская Энцыклапедыя, 2013.
Як Жаўна лясным жыхарам кватэры будавала: казка. - Мн.: Мастацкая літаратура, 2014.
Братэрства. - Мн.: Звязда, 2014.
Прыгоды Шубуршуна: казка. - Мн.: Звязда, 2014.
Новыя прыгоды Шубуршуна. - Мн.: Звязда, 2014.
Прыгоды Максімікі на Бацькаўшчыне і ў розных краінах свету: апавесць-казка. - Мн.: Беларуская Энцыклапедыя, 2014.
Путешествие Шубуршуна: сказка. - Мн.: Звязда, 2014.
Крыніца паноў Ельскіх: казка. - Мн.: Мастацкая літаратура, 2014.
Мудры Шубуршун: апавесць-казка, апавяданні, казкі. - Мн.: Адукацыя і выхаванне, 2014.
Maksimkanin Vətəndə və digər ölkələrdə sərgüzəştləri: rovest-nəğil. - Bakı: Mütərcim, 2015.
Краязнаўчы рэсурс у вывучэнні беларускай літаратуры. - Мн.: Адукацыя і выхаванне, 2015.
Родныя сляды: далёкая і блізкая памяць. - Мн.: Звязда, 2015.
Падарожжа паштовай маркі: казка. - Мн.: Мастацкая літаратура, 2015.
Як васількі на сваю крыўду забыліся: казкі. - Мн.: Мастацкая літаратура, 2015.
Путешествие Шубуршуна: сказка: перевод с белорусского. - Мн.: Звязда, 2015.
Як Шубуршун мурашоў-чужынцаў выратаваў: казачная апавесць. - Мн.: Звязда, 2016.
Цёплыя назвы Яе Вялікасці Вады: нарысы і казкі. - Мн.: Звязда, 2016.
Святло сяброўства: [гутаркі з пісьменнікамі, паэтамі, літаратурнаўцамі розных краін]. - Мн.: Звязда, 2016.
Літаратурнае пабрацімства: Беларусь — Туркменістан: сустрэчы, знаёмствы, адкрыцці. - Мн.: Звязда, 2016.
Шубуршун и его друзья: сказка. - Мн.: Звязда, 2017.
Как васильки о своей обиде забыли: сказки. - Мн.: Мастацкая літаратура, 2017.
Урок сяброўства: беларуская літаратура ў свеце. - Мн.: Адукацыя і выхаванне, 2017.
Неравнодушное чтение: встречи, знакомства, открытия. - Мн.: Адукацыя і выхаванне, 2018.
Беларусь в творчестве и судьбе: литературный диалог в пространстве и времени / Светлана Ананьева, Аляксандр Карлюкевіч. - Мн.: Звязда, 2018.

Аляксандр Мікалаевіч Карлюкевіч нарадзіўся 6 студзеня 1964 года ў вёсцы Зацітава Слабада Пухавіцкага раёна.

Скончыў аддзяленне журналістыкі Львоўскага вышэйшага ваенна-палітычнага вучылішча (1985) і Акадэмію кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь (2002). У 1981-1995 гадах служыў ва Узброеных Сілах СССР і Рэспублікі Беларусь.

Працаваў у газетах «Звязда» (1995-1998), «Чырвоная змена» (1998-2002) — галоўны рэдактар, «Советская Белоруссия» (2002-2006). У 2006-2011 гадах дырэктар рэдакцыйна-выдавецкай установы «Літаратура і мастацтва». Адначасова ў 2009-2011 гадах галоўны рэдактар газеты «Літаратура і мастацтва», што ўваходзіла ў склад РВУ.

8 лістапада 2011 года прызначаны галоўным рэдактарам газеты «Звязда». 3 лістапада 2012 года - адначасова выконваючы абавязкі, са снежня 2012 - дырэктар-галоўны рэдактар Выдавецкага дома «Звязда». 3 кастрычніка 2011 года адначасова з'яўляўся старшынёй Мінскага абласнога аддзялення Саюза пісьменнікаў Беларусі.

3 15 снежня 2016 года стаў намеснікам міністра інфармацыі Беларусі. 28 верасня 2017 года быў прызначаны міністрам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Вяртанне да... Беларусі: Эсэ. - Мн.: Польша, 1994.

За Цітаўкаю - Слабада: Краязн. Нарыс. - Мн.: Пейто, 1997.

Чаканне айчыны: Кн. рэцэнзій. - Мн.: Дзярж. прадпрыемства "Дом прэсы", 1998.

Літаратурная карта Пухавіччыны: Краязн. нарыс. - Мн.: Прадпрыемства "Тэхнапрынт", 1999.

Далёкія і блізкія суродзічы. - Мн.: Пейто, 1999.

Ігуменскі блакнот: Краязн. замалёўкі. - Мн.: МГА "Бел. кнігазбор", 2000.

І векавечны толькі край... - Мн.: Польша, 2000.

Рэкі і азёры ў паэзіі Рыгора Барадуліна. - Мн.: Пейто, 2000.

Ад зямлі, якая нарадзіла ці натхняла: Краязн. нарыс. - Мн.: Пейто, 2001.

Былое маё ажывае... - Мн.: Белпринт, 2002.

Ігуменскі блакнот: Краязн. замалёўкі. - 2-е выд., выпр. і дап. - Мн.: Хурсік, 2003.

Ігуменскі блакнот: краязнаўчыя замалёўкі. - Выд. 3-е, выпраўленае і дапоўненае. - Мн.: В.Хурсік, 2005.

Мы – вместе!: [беседы, очерки, эссе]. - Мн.: Міжнародны центр інтэграцыйнай інфармацыі. Агульна-грамадзянскі прэс-цэнтр Дома прэсы, 2006.

Блонь: [вёска Пухавіцкага раёна Мінскай вобласці]: краязнаўчы нарыс / Аляксандр Карлюкевіч, Браніслаў Зубкоўскі. - Мн.: З. Колас, 2007.

Зацітава Слабада: краязнаўчы нарыс. - Выд. 2-е, дапоўненае і дапрацаванае. - Мн.: З. Колас, 2007.

Сцежкамі Ігуменшчыны. - Мн.: Беларусь, 2008.

Афсонаі Бобо Аляся: (номаи гулшапалакҳои Титово). - Душанбе: Маориф ва фарҳанг, 2009.

Аляксандр
Карлюкевіч

Год малой радзімы. Дарога ў школу

Так ці іначай мы знаходзімся ў нармальнай, зразумелай залежнасці ад інфармацыйных і грамадскіх нагод. Год малой радзімы, абвешчаны Прэзідэнтам краіны, несумненна, выкліча ў паводзінах, рашэннях, ініцыятывах процьму добрых спраў. Дададуцца самыя розныя клопаты, здзяйсненні. У краіне ёсць дзеля гэтага грунт, фундамент. Беларусы – надзвычай адукаваная, сацыяльна актыўная нацыя.

Нікольні не сумняваюся, што з’явіцца новыя кнігі пра малыя паселішчы. Нікольні не сумняваюся, што тэма малой радзімы зойме ў медыя-прасторы самае шырокае месца. Канешне ж, дзясяткі, сотні мерапрыемстваў пройдуць пад эгідай Года малой радзімы. Будуць і справы – будуць і справаздачы. Грамадства ўжо адгукнулася на ініцыятыву, заклік шырокай, шматаблічнай і дзелавой увагі да малой радзімы, да нашых карэнняў, вытокаў. Але вось пра што думаецца зараз, у пачатку Года малой радзімы...

Любыя матэрыяльныя справы (і выданне кніг, і ўсталяванне помнікаў, адкрыццё мемарыяльных дошак, рамонт ці рэканструкцыя нейкіх аб’ектаў, што вабяць, прыцягваюць удалечыні ад гарадскога тлуму і шмат што яшчэ іншае) павінны супадаць з настроем на зрухі ў выхаванні людзей, грамадства. З настроем на ўмацаванне патрыятычных пачуццяў, на ўмацаванне суладнасці, адзінства з родным краем, роднымі вёскамі.

Апякуючыся развіццём такога настрою, трэба дома бываць часцей. Мо таму і помніцца верш народнага паэта Беларусі Рыгора Барадуліна, што ён, творца, вымавіў сакральнае, сутнаснае, што жыве ў кожным чалавеку:

*Трэба дома бываць часцей,
Трэба дома бываць не гасцем,
Каб душою не ачарсцвець,
Каб не страціць святое штосьці.*

Так, сапраўдны завет... І ў гэтай дарозе дадому ў кожнага з гараджан ёсць, была родная школа. Родныя настаўнікі. Для мяне – Пухавіцкая сярэдняя школа... Для кагосьці – іншая. Часам невялікая па складу вучняў. Але школа пачынала з нас ляпіць асоб. Настаўнікі давалі не толькі веды, але і прывіталі ўсе тыя якасці, якія пасля так ці іначай дапамагалі выбудоўваць жыццёвую дарогу.

І зараз, калі думаю пра школу, то як быццам тры дарогі ў мяне вырастае ў свядомасці. Адна з іх – тыя тры з хвосцікам кіламетры, што даводзілася адольваць з чацвёртага па дзясяты клас, штодня ідучы з Зацітавай Слабады ў Пухавічы. Другая – дарога, якая

ў думках існавала праз многія жыццёвыя шляхі: дзе б ні быў – думалася, што вось прыеду ў школу, пацікаўлюся ў настаўнікаў, як ідзе жыццё, якія вучні бегаюць па нашым стадыёне, ці робіцца што ў школьным музеі, якія спартсмены ў роднай школе вырастаюць, хто перамагае ў раённых алімпіядах па тым ці іншым прадмеце, якія таленты прыйшлі на змену нашаму класу, нашаму 10 “Б”. Ёсць і трэцяя дарога – што вызначаецца, фарміруецца з вышыні сённяшняга часу. Дарога сённяшняга прыходу ў школу. Таму з радасцю прымаю кожнае запрашэнне з Пухавіцкай сярэдняй школы. Сачу за яе поспехамі з раённага друку, а здарыцца ўбачыць нейкае паведамленне ў абласной ці рэспубліканскай газеце пра Пухавічы, Пухавіцкую школу, на радыё ці тэлебачанні – і ўвогуле шчаслівым сябе адчуваю. Гэта ж наша школа, Пухавіцкая!..

Дарэчы, маёй роднай школе сёлета спаўняецца 155 гадоў. Нараджэннем школа з 1863 года... У Пухавічах, заўважу, настаўнічаў пісьменнік Алесь Пальчэўскі. Сярод выпускнікоў школы – пісьменніца і журналістка, аўтар многіх вершаваных кніг, галоўны рэдактар раённай газеты “Пухавіцкія навіны” Вольга Савасцюк, акадэмік Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі доктар медыцынскіх навук, заслужаны дзеяч навукі Рэспублікі Беларусь, лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Рэспублікі Беларусь Арнольд Фёдаравіч Смяновіч, генеральны дырэктар знакамітага бабруйскага “Фандока” Уладзімір Майко, акцёр-купалавец Аляксандр Сяргеевіч Лабуш, доктар палітычных навук, кандыдат філасофскіх навук Мікалай Сяргеевіч Лабуш, шматгадовы кіраўнік Беларускага Саюза афіцэраў генерал-лейтэнант Яўген Васільевіч Мікульчык, палкоўнікі Аляксандр Казак, Уладзімір Лопан. І гэты пералік далёка не поўны.

Думаю, што ў школу трэба прыходзіць з набытым па дарослым жыцці досведам, з тымі здабыткамі, якія сфарміравалі са школьнікаў вучоных, аўтарытэтных вайскоўцаў, кіраўнікоў вытворчасці. Гэта па-свойму каштоўны вопыт, які мог бы выліцца ў канкрэтныя справы. У прэзентацыю кнігі выпускніка школы альбо адкрыты ўрок прафесара медыцыны, у семінар па прафесійнай арыентацыі ці ў адкрыты ўрок у школьным музеі... Спраў можа быць досыць шмат. Спяшайцеся зрабіць іх у Год малой радзімы!.. Як мне асабіста падаецца, такія справы патрэбны роднай школе, патрэбны дзецям, хлопчыкам і дзяўчынкам, якія жывуць у правінцыі і якія, несумненна, марыць пра вялікую будучыню, пра сур’ёзныя прафесійныя здзяйсненні.

«Прашу прабачэння...»

У першым класе завёўся злодзей. Паверыць у такое класны кіраўнік Галіна Дзянісаўна доўга не магла. Але ўжо не першы дзень дзеці скардзяцца, што ў кагосьці зніклі грошы, якія ім дома далі бацькі. У Рама на ўкралі набор алоўкаў. Двойчы скардзіўся Лёша. У яго зніклі пенал і грошы.

Галіна Дзянісаўна штодня прыглядалася да дзетак. Думала, што здолее разгледзець сярод іх злодзея. І нічога, што магло б насцярожыць, не знаходзіла. Папрасіла дапамогі ў Іны Сяргееўны, капітана міліцыі, мамы Лёшы Пашкевіча, які вучыўся ў гэтым класе. Ды і сама Ірына Сяргееўна некалі вучылася ў гэтай школе.

Пра тое, што заўтра давядзецца прыйсці ў школу, Іна Сяргееўна не расказала нават сыну. Таму і Лёша, і яго таварышы былі вельмі здзіўлены, калі ў клас зайшла сімпатычная капітан міліцыі.

Іна Сяргееўна знайшла вачыма сына. Супакоіла яго позіркам. Маўляў, не хвалойся. Я тут – па справе. І адразу пачала размову.

– Дзеці, Галіна Дзянісаўна расказала мне пра тое, што ў вашым класе бяда. Вельмі дрэнна, што сярод вас завёўся злодзей. За такія свае ўчынкi ён будзе пакараны. Заўтра мы прывядзём у клас спецыяльна навучанага сабаку, які яго абавязкова адшукае. Давядзецца паклікаць у школу бацькоў...

Іна Сяргееўна пастарался вывучыць твар кожнага з вучняў. Сапраўды, хто ж з іх адважыўся на крадзёж? Што падштурхнула яго да такога ўчынку?..

– Але ёсць і такое выйсце, – прадоўжыла капітан міліцыі. – І яно шмат лепшае. Таму, хто вінаваты, трэба падысці да Галіны Дзянісаўны і папрасіць прабачэння. Але зрабіць гэта трэба сёння.

Урокі закончыліся. Дзеці пакінулі клас.

А вечарам настаўніца патэлефанавала Іне Сяргееўне і расказала, што па дарозе са школы яе чакаў адзін з хлопчыкаў і папрасіў прабачэння. З вачэй у яго цяклі слёзы. Хлопчык паабяцаў, што болей так рабіць не будзе.

– Іна Сяргееўна, яго завуць...

– Не трэба, Галіна Дзянісаўна, не кажьце. Галоўнае, што хлопчык прызнаўся і папрасіў прабачэння. Галоўнае – чалавек прызнаўся. І няхай гэта застанецца адзінай памылкай у яго жыцці...